

Олещенко А.Є., здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня,

Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир, Україна

Олещенко В.Ю., к.держ. упр.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Безумовно, інформаційну безпеку можна визначити одним із важливих компонентів загальної авіаційної безпеки, оскільки вона пов'язана із захистом інформації, безпеки інформаційних систем, авіаційних технологій, інформаційно-технологічне забезпечення захисту та використання публічної і приватної інформації, попередження та усунення ймовірних загроз інформаційної безпеки в цивільній авіації.

Відповідно до частини 1 статті 10 Повітряного кодексу України [1] безпека авіації складається з безпеки польотів, авіаційної безпеки, екологічної безпеки, економічної та інформаційної безпеки. Тобто, інформаційна безпека визначається не лише як додаткова сукупність заходів до забезпечення безпеки авіації, а є комплексним правовим явищем, призначенням якого є комплексний підхід у законодавчій реалізації питань безпеки авіації.

Але, попри розуміння важливості даної сфери у галузі авіації, в нормативних документах відсутнє поняття «інформаційна безпека». Це ускладнює як нормативне регулювання даної сфери, так і межі її забезпечення, визначення механізмів та інструментів регулювання, повноваження та відповідальність органів публічної влади, порядок розробки програм та механізм фінансування, визначення пріоритетних напрямів. Такі прогалини є вкрай небезпечними для галузі авіації в Україні. По-перше, прогалини є тягарем або обмеженням у розвитку цієї сфери. Питання, які б повинні були вирішуватися по суті за наявності відповідного нормативного регулювання, великий обсяг часу

вирішуються лише в організаційному контексті. По-друге, відсутність національних механізм регулювання дає можливість втручання міжнародних організацій, залучення іноземних інвестицій, що автоматично виключає вплив національних інституцій.

На нашу думку, тлумаченням, що визначає найбільш суттєві межі поняття інформаційної безпеки є визначення О.А. Баранова. На думку науковця, який визначає інформаційну безпеку як «стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави, за якого зводиться до мінімуму заподіяння збитків через неповноту, несвоєчасність і недостовірність інформації, через негативний інформаційний вплив, негативні наслідки функціонування інформаційних технологій, а також через несанкціоноване поширення інформації» [2, с. 160].

Виходячи із тлумачення надане О.А. Барановим, інформаційні технології мають широке застосування у галузі авіації. Щодо питання авіаційної безпеки, то серед широкого кола напрямів і систем застосування, особливе місце належить критичним авіаційним інформаційним системам.

Використання інформаційних технологій у сфері захисту критичних авіаційних інформаційних технологій є інструментами захисту від існуючих кіберзагроз для пасажирів, членів екіпажу, наземного персоналу. Також, враховуючи те, що галузь цивільної авіації має міжнародний характер взаємодії, інформаційна безпека критичних авіаційних технологій є загальнообов'язковою для всіх держав. Тому, цей напрям має важливий характер. Але і в даному напрямі існують прогалини і суперечності. Зокрема, жоден із керівних документів щодо забезпечення захисту міжнародної цивільної авіації не містить повний перелік критичних авіаційних інформаційних технологій, їх функціональні особливості та рівень критичності. Що, в свою чергу, значно ускладнює аналіз уразливостей таких систем, розробку моделей загроз та порушників, аналіз та оцінку ризиків, а також не дозволяє чітко формалізувати методи захисту критичних авіаційних інформаційних систем від різного роду кіберзагроз.

Отже, із вищезазначеного варто зробити висновки про те, що одним із ключових питань у сфері авіаційної безпеки є питання інформаційної безпеки. Проте, на сьогоднішній день, попри важливість даного питання існує ряд прогалин і проблем, вирішення яких є першочерговим. А саме питання щодо нормативного визначення поняття і змісту інформаційної безпеки, визначення складових елементів (напрямів), закріплення єдиного нормативно-правового визначення поняття інформаційної безпеки; визначення механізмів та інструментів інформаційних технологій у забезпеченні інформаційної безпеки авіаційної галузі; законодавчого врегулювання питань, пов'язаних із визначенням та узагальненням характеристик критичних авіаційних інформаційних технологій.

Проводячи дослідження за даною проблематикою, робимо висновки про те, що існує реальна потреба у вдосконаленні законодавства на сучасному етапі розвитку авіаційної галузі в розрізі проблем інформаційної, національної та міжнародної безпеки, враховуючи процеси глобалізації та інформатизації.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>.
2. Баранов О.А. Інформаційна безпека і економічні перетворення. Поглиблення ринкових реформ та стратегія економічного розвитку України до 2010 року. Матеріали міжнар. конф. Київ: УкрІНТЕІ. 1999. Ч. 2. Т. 1